

Living Labs

Innholdet er hentet fra tettstedspakkeprosjektet¹.

I forskningsprosjektet ble metoden Living Labs (LL) benyttet i 2 runder. Metoden er fleksibel, og ble tilpasset mål og formål for hver runde. LL kan også gjennomføres på nett ved hjelp av digitale grupperom.

LL tidlig i et arbeid brukes til å synliggjøre lokale behov i areal-, transport og sentrumsutvikling, samt frembringe kunnskap om hva slags undersøkelser det er behov for og hvordan de skal utformes.

LL i deltagerkommunene ble gjennomført med følgende spørsmålsstilling

Hvordan kan man gjennom areal-, transport og sentrumspolitikk bidra til en attraktiv, inkluderende og klimavennlig stedsutvikling?

Overordnet ramme for gruppearbeidet

I løpet av prosessen er det viktig å få grunnlag til å forstå den lokale konteksten, samt forskjellige aktørers interesser og mulighetsrom. Målet med LL er å få fram hva deltakerne mener er viktig i areal-, transport og sentrumspolitikk på stedet. Det er viktig å få fram bredden som grunnlag for videre arbeid med tettstedspakker.

Organisering

- Det er behov for minst fire bordverter. Man er ikke bordvert for en gruppe, men for et tema (totalt fire tema, jf. under).
- Bordverten skal:
 - a) ta notater som oppsummerer innspillene,
 - b) formidle disse til neste gruppe når de starter neste runde,
 - c) oppsummere for sitt tema til slutt i plenum,
 - d) det er viktig at bordvert sørger for at alle kommer til orde og at ikke kun et lite og snevert tema dekkes i løpet av hver 20-minuttersbolk.
- Deltakerne deles i fire grupper, hver gruppe har en blanding av type aktører
- Alle gruppene skal diskutere fire temaer (rullerer etter 20 min, bordvert har deretter 5 min til å lage sin oppsummering på PowerPoint)

Fire tema som rullere

Rullerer hvert 20 min, med 5 min 'slakk'/tid for bordvert å oppsummere

- 1) Handel og liv i sentrum
- 2) Trafikk i sentrumsområdet
- 3) Bolig og fritidsbolig
- 4) Velferd, inkludering og samarbeid

Utfordringer

1. runde: Hva er utfordringen?
2. runde: Hva har vi, og hva mangler vi tilstrekkelig kunnskap om?
3. runde: Hva er sentrale ressurser for å oppnå det vi vil?
4. runde: Hva må vi:
 - a) begynne å gjøre
 - b) slutte å gjøre?

Tema	Runde 1: Utfordring	Runde 2: Kunnskap	Runde 3: Ressurser vi kan spille på	Runde 4: Hva må vi gjøre/slutte å gjøre
Handel og liv i sentrum	Gruppe 1	Gruppe 4	Gruppe 3	Gruppe 2
Trafikk i sentrumsområdet	Gruppe 2	Gruppe 1	Gruppe 4	Gruppe 3
Bolig og fritidsbolig	Gruppe 3	Gruppe 2	Gruppe 1	Gruppe 4
Velferd, inkludering og samarbeid	Gruppe 4	Gruppe 3	Gruppe 2	Gruppe 1

Figur 1: Opplegg for Living Lab

Living Lab senere i prosessen

Living lab kan også gjennomføres etter at utkast til en tettstedspakke er klar og har som mål å drøfte målbilde, organisering og tiltak.

LL gjennomføres da med følgende tema:

1. En runde om målbilde/mulighetsrom og overordnet visjon:
 - *Kjenner du deg igjen målbildet? Hvorfor? Hvorfor ikke?*
2. En runde om tiltak og organisering.
 - *Er du enig i tiltakene som foreslås?*
 - *Er tiltakene gjennomførbare i pakkeperioden?*
 - *Er organiseringen som foreslås gjennomførbar?*
 - *Hva er veien videre for å realisere tettstedspakken?*

I forskningsprosjektet ble formålet med LL på dette stadiet ivaretatt gjennom et digitalt møte. Møtet fulgte denne agendaen:

5 min velkommen

10 min presentasjonsrunde

20 min prosjektleder/forslagsstiller presenterer av prosjektet – hva er en tettstedspakke, hva har vi undersøkt i prosjektet, hva er utfordringsbildet og mulighetsrommet for denne pakken, hva kan en overordnet visjon være

5 min pause – i pausen flytter prosjektleder/forslagsstiller deltakerne over i grupperom

30 min diskusjon i grupper. Hver gruppe får en PP de skal fylle inn i. Det første de må gjøre er å bestemme hvem som fyller inn i PP og presenterer i plenum etterpå. Prosjektleder/forslagsstiller er tilgjengelig for spørsmål.

35 min presentasjon og diskusjon i plenum. En fra hver gruppe presenterer i opptil 5 minutter. Presentasjon sendes til prosjektleder/forslagsstiller. Resultatene diskuteres i plenum etter hver gruppe har presentert.

5 min pause

20 min prosjektleder/forslagsstiller presenterer hva tiltak kan være i en pakke og hvilke tiltak som foreslås for denne pakken både basert på eksisterende planer og på det som har kommet frem i prosessen. Det presenteres også vårt forslag til organisering av en pakke.

5 min pause – i pausen flytter prosjektleder/forslagsstiller deltakerne over i grupperom

30 min diskusjon i grupper. Hver gruppe får en PP de skal fylle inn i. Det første de må gjøre er å bestemme hvem som fyller inn i PP og presenterer i plenum etterpå. Prosjektleder/forslagsstiller er tilgjengelig for spørsmål.

5 min pause - i pausen flytter deltakerne tilbake i plenum

20 min presentasjon i plenum. En fra hver gruppe presenterer i opptil 5 minutter. Presentasjon sendes til prosjektleder/forslagsstiller.

5 min avslutning

ⁱ Tettstedspakkeprosjektet har bestått av følgende deltakere: Midt-Telemark kommune, Hol kommune, Sortland kommune, Stryn kommune, TØI, OsloMet, Vestlandsforskning, Cicero, Roskilde University Denmark, VTI, Jernbanedirektoratet, Statens vegvesen, Distriktsenteret, Vestfold og Telemark fylkeskommune, Viken fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og Vestland fylkeskommune.